

Nr 576.

Av herr **Nordström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 140, med förslag till lag om virkesmätning.

I proposition av den 8 mars 1935 nr 140 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen till antagande förslag till lag om virkesmätning. Enligt lagförslaget första paragraf skall inom i propositionen angivna län eller viss del av dessa län efter Konungens förordnande mätning av runt virke av barrträd, som är avsett för industriellt bruk, förädling eller export i oförädlat skick, för de fall då mätningen skall ligga till grund för bestämmande av köpeskilling eller annat vederlag för virket, endast få ombesörjas av särskilt tillsatta mätningsnämnder.

Enligt samma paragrafs andra stycke skall dock Konungen därvid kunna förordna om vissa begränsningar av ett dylikt mätningsmonopol. Liksom virkesmätningsnämnd enligt 2 § skall äga för särskilt fall medgeva, att virke varom talas i 1 § mätes på annat sätt än genom mätningsnämnd.

En lagstiftning på detta område i den riktning detta förslag innebär torde vara av behovet påkallad särskilt för Norrland och måhända även för andra delar av vårt land, där avverkning av skog till avsalu sker i större utsträckning. Jag har därför ingenting att invända mot att en dylik lagstiftning kommer till stånd. Men jag ifrågasätter om de begränsningar av mätningsmonopolets räckvidd, som kunna ifrågakomma enligt stadgandena uti 1 och 2 §§ av det föreliggande lagförslaget, äro tillfyllest för att ge möjligheter till borteliminering av de olägenheter av flera slag, vilka för säljare men framförallt för köpare av virke, som skall levereras direkt vid förädlingsverk eller järnvägsstation, uppstå genom ett mätningsmonopols införande.

Då jag tror mig veta att i annan motion i denna fråga ingående redogörelse lämnas för dessa olägenheter, skall jag endast här påpeka, att mycket ofta och mera nu än tillförne virke framforslas direkt till såg eller järnväg av skogsägarna själva och där levereras till inmätning. Då dessa leveranser mången gång ske i mycket liten skala — ett eller ett par hästlass eller billass per dag — så inträffar ofta att försågning eller annan förädling sker omedelbart som virket avlastats, i varje fall samma dag. I gränstrakterna mot Norge säljes även åtskilligt virke, som levereras av säljaren vid en den ena än den andra platsen vid landsväg eller till och med byväg för att sedan per bil fraktas till norska flottleder, förädlingsverk eller järnvägsstationer.

Att vid förordnande av virkesmätningsnämnd för ett län eller del av

län förutse alla dylika fall, då fri mätning är så gott som ofrånkomlig, torde vara ogörligt. Liksom det kommer att förorsaka tidsutdräkt och olägenheter att i varje dylikt fall hos mättningsnämnd behöva anhålla om rätt att förrätta mätning genom egna mätare.

Utan att på något sätt minska den säkerhet för en så långt möjligt är rättvis och likartad »tumning» av virke, som lagförslaget är ärnat att ge de enskilda skogsägarna-säljarna, torde det kunna medgivas att, då säljare och köpare enats om mätning av virke på annat sätt än genom mättningsnämnd, mätning får ske utan föregående prövning av någon myndighet. Säkerheten torde härigenom bli större för säljaren om han under alla förhållanden får ha ett avgörande ord i frågan om sättet för virkets mätning än om köparen, säljaren oåtspord, kan hos Kungl. Maj:t eller mättningsnämnd erhålla rätt att genom egna mätare inmätta upphandlat virke. Lagförslaget bör därför i denna del ges det innehåll, att, då parterna skriftligen enats om annat mättningsförfarande än genom mättningsnämnd, dylik överenskommelse skall äga giltighet.

I lagförslagets 6 § stadgas att mätning skall påkallas av virkets ägare eller där fråga är om mätning av köpvirke av säljare och köpare gemensamt. Och i 20 § sägs att förskottsersättning för mätning skall gäldas av *mätningssökande*. Då det ofta kan komma att medföra praktiska olägenheter att säljare och köpare, vilka ofta bo på vitt skilda platser och ej annat än brevledes kunna komma i kontakt med varandra, gemensamt skola anhålla om mätning och då säljarna enligt min uppfattning ej böra åläggas annan prestanda i och för inmätningen av virket än vad som kommer att åvila dem enligt 8 §, finner jag mig böra föreslå den ändringen i 6 §, att mätning skall påkallas endast av virkets ägare eller då fråga är om köpvirke av köparen eller dennes ombud.

Enligt 12 § skall ersättning till nämnden lämnas för den merkostnad, som kan åsamkas nämnden därigenom att påkallad mätning ej kan komma till stånd på utsatt tid på grund av virkets beskaffenhet eller på grund av annat hinder. Detta är synes det mig en mycket tånjbar och godtycklig bestämmelse. När och på vilket sätt kan hinder för mätning uppstå? Jo, säljaren kan underlåta att upplägga virket så att det kan mätas. Han kan underlåta att tillhandahålla hantlangare för virkets upprullning eller märkning, med ett ord underlåta att vidta de åtgärder 8 § ålägger honom. I så fall bör säljaren stå den extra kostnaden. Köpare kan påkalla mätning av virke, som ännu ej är framkört eller i varje fall ej i sådan myckenhet att tumningskostnaden står i relation med den inmätta kvantiteten eller han kan underlåta att anskaffa i tid de stansar, med vilka virket skall märkas. I sådana fall bör köparen svara för den extra kostnaden. Men ett töväder kan åstadkomma en översvämning av virkesvältorna, så att dessa ej bli tillgängliga å bestämd dag för mätning eller en damm kan brista och bortföra en del av virket. Snöfall och regn kan omöjliggöra mättningsarbetet. Det har t. o. m. hänt att mätarna

glömt de stansar med vilka virket skulle märkas. Det är ej rimligt att under några av dessa förhållanden sökanden skall betala av uppskovet föranledda kostnader. Lämpligare är då en bestämmelse att för den hän-delse påkallad mätning ej kan äga rum på grund av underlåtenhet från säljarens eller köparens sida, den som förorsakat uppskovet blir ersättningskyldig för uppkommen extra kostnad för nämnden.

Med stöd av vad här ovan anförts får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i övrigt till lag om virkesmätning för sin del antager följande förslag till lydelse av 2 §, 6 § första stycket och 12 §:

2 §.

»I de fall då köpare och säljare vid köpeavtalets ingående träffat skriftlig överenskommelse därom, må dock mätning av köpvirke ske annorledes än genom virkesmättningsnämnds försorg.»

6 §.

»Mätning påkallas hos virkesmättningsnämnd av virkets ägare eller, där fråga är om mätning av köpvirke, av köparen eller dennes ombud.

Ansökan skall etc.» — — —

12 §.

»Möter på grund av virkets beskaffenhet eller eljest genom underlåtenhet från säljarens eller köparens sida hinder för påkallad mätning, åligger det den som förorsakat hindret att ersätta nämnden därav föranledd merkostnad.»

Stockholm den 2 april 1935.

H. E. Nordström.